

Előfizetési feltételek

helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:
 Egész évre . . . . . 6 frt — kr.
 Fél évre . . . . . 3 frt — kr.
 Negyedévre . . . . . 1 frt 50 kr.

Hirdetések díja:

centiméterenként 3 kr. Kereskedők és gyárosok külön árkedezvényben részesülnek.

Bélyegdíj 30 krajczár.

Nyílt tér sora 20 kr.

KÖZÉRTÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Szerkesztőség

és
kiadóhivatal:

Nagyenyedi
 Könyvnyomda és Papír-
 árugyár részvénytársaság
 Főter 38. szám alatt,
 hova ugy a lap szellemi részét illető
 közlemények, mint az előli
 zetések és hirdetések bér-
 mentesen küldendők

Kéziratok nem adnak vissza.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Királyunk születése ünnepén.

(B.) Nem kérd s nem vár az idő, sebes rohanással haladván felettünk. Boldog, ki felett az évek nyomtalanul suhannak el oly módon, hogy lelkének mélyeségs gyötrelmeket, szívének sajtó fájdalmakat nem hoztak; boldog, ki csöndes meglepedésben, egyszerű vágyait, szerény törekvéseit elérve, nyugodtan várhatja végórát, mert övének hasonló sorsot láthat biztosítva. Am ez a boldogság csak a magánélet emberének juthat s nem a trónok fényes nevű tulajdonosainak. Sőt a magánéletben is keresve kell keresni az olyant, kit a boldog meglepedés emberének mondhat a világ.

Bizonyára ez az egyszerű, gyöngéd boldogság nem jutott a mi felséges Urunk részébe. De azért aligha találunk széles e világon olyan férfit, ki nagyszerű kötelességeit az élet minden szakában, a jó és balszerencse oly tüneményes változásai között is oly nemes elhatározással és fenséges öntudattal végezte volna, mint Ő, minden idők alkotmányos uralkodóinak mintaképe. Elete 69 esztendejéből ötvennél többet a trónon töltött. Nem egyszer érezte remegni a trónt, de Ő nem remegett. Testvérét, nagymenyű fiát, áldott emlékü nejét rettenetes csapások ragadták el oldala mellől, Ő végtelen fájdalommal egy percze sem feledkezett meg az önmaga által előirt uralkodói kötelességeiről. És ki az, aki népei jó és balsorsában hibebe osztoznak, mint felséges királyunk?! Sőt alattvalói kiváltságainak örömeiben, bánatában ki veszen részt többet, mint az, kit csak egy érzelme vigasztal és erősít: a hiven teljesített kötelesség fölemelő érzete.

És mi magyarok igaz hálával emelhetjük fel szívünket felséges Urunk 69-ik születésnapján a Mindenhatóhoz, hogy Őt adta nekünk véghetetlen bölcs elrendeléséből! Mintha a nemzetünket ért szerencsétlenségek s az Uralkodók szívét ért borzasztó csapások közös érzete a legerősebb kapcsot: a kölcsönös szeretetet és bizalmat még erősebb tette volna, melyen nem vehet már erőt többé semmiféle ellenség, s nem gyöngíthet meg annyi sok rossznak melegágya: a félreértés sem.

Szívünk forró vágya nem lehet más, mint az, hogy Istenünk áldja, Istenünk védje apostoli királyunkat évek hosszú során át népei boldogságára s hazánk dicsőségére!

Sz. 6/899. eln. g. egyt. res. Gazdaközönségünk figyelmébe! A „Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége“ József főherceg ur ócs. és kir. Fensége védnöksége alatt Szegeden I. Mezőgazdasági Országos kiállítást rendez 1899. év szeptember hó 3—10-ig terjedő időszakban. Vármegyénk gazdasági egyesületének megbízásából a kiállítás tartama alatt Székelyhidy Viktor gazdasági egyleti titkár eme kiállításon jelen fog lenni, miért is felhívom vármegyénk gazdaközönségét, miszerint akik a kiállítást meg kívánják tekinteni, a szükséges felvilágosítások végett forduljanak gazdasági egyesületünk titkári hivatalához Nagy-Enyedre; és egyben figyelmét felhívom gazdaközönségünknek arra, hogy a szegedi kiállítás alkalmából tartandó V-ik országos gazda-kongresszus, továbbá az I. orsz. szőlőszeti kongresszusra f. hó 20-ig lehet a „kiállítási irodánál“, Budapest, Üllői-ut 25. (Köztelek) jelentkezni.

A gazda-kongresszus részvételi díja 3 frt, a szőlőszeti kongresszusé pedig 5 forintban van megállapítva; a tagok névre szóló igazolványt kapnak, amely a tanácskozáson való részvételre, a kiállításon szabad belépésre s a vasuton kedvezményes utazásra jogosít (II oszt. jeggyel I. osztályban, III. oszt. jeggyel II. osztályon utazhatnak ugy a gyors-, mint személyvonatokon), a tagok a kongresszus munkálatait pedig kinyomatva díjtalanul megkapják.

A jelzett kongresszusokon egyeletünk titkára hivatalból jelen fog lenni és ugy ott, valamint a kiállításon vármegyénk gazdaközönségének felvilágosítással fog szolgálni.

Az Alsófehérvármegyei Gazdasági Egyesület elnökétől!

Nagy-Enyed, 1899. augusztus 14.

Zeyk Dániel főispán
 gazd. egyesületi elnök.

A marosujvári bányász-zenekar és önkéntes tűzoltó-zenekar majálisa.

1899. augusztus 13.

Az ezen alkalomra egyesült két zenekar sok élvezetet nyújtó, kedélyes és látogatott nyári mulatságot rendezett vasárnap. Az égiek ugyan már pár év óta összeesküdtek minden mulatság ellen, mely a tűzoltók-

kal bármilyen összefüggésben van, azonban a város közönségét a rossz idő sem riasztja vissza, mikor ezen testület érdekéről van szó és ez így volt most is, mert a mulatság a nem egészen megfelelő időjárás dacára nagyon látogatott volt és szép sikert mutathat fel.

El kell ismerni, hogy a közönség érdeklődését nagyban fokozta ez alkalommal a marosujvári bányász-zenekar közreműködése és méltán, mert jó hírnevét, mely megelőzte, fényesen beigazolta s aki ez alkalommal hallotta — és igen sokan hallották, csak gyönyörködhetett pompás és fáradhatatlan játékában, kifogyhatatlan repertoírjában. A tűzoltó zenekarra nézve pedig nagy dicséret, hogy e magas színvonalon álló zenekarral együtt játszva, annak keretében helyesen beilleszkedett s helyét derekasán megállotta. Kitűnő, nagy képzettségű ugyanegy karmester áll mindkét zenekar élén, ki a zeneszerzés terén is kiváló, Rák János karmester ez, kinek oroszlánkörmei már is nagyon meglátszanak a mesterét kedvvel és ambícióval bővítő tűzoltó zenekaron!

* * *

A mulatság prologja a déli vonat-érkezésnél játszódott le, melyhez a bányász-zenekar fogadására csengőbongó zenével vonult ki a tűzoltó-zenekar és az indóháztól a közös karmester vezetése alatt már együttesen vonultak be, impozáns, 50 főnyi zenekart képezve és a legszebb indulókat harsogtatva, az őket kísérő, utczákon hullámzó, ablakokat megtöltő közönség nagy gyönyörűségére. A bányász zenekar tagjai, a tűzoltó zenekari tagok szívesen látott vendégei voltak délebédre és egy rögtönzött próba után ismét együttes zenével vonultak fel a sétatérre, hol a sétahangverseny válogatott műsorát nagy közönség élvezte végig, minden darab után élénken adva kifejezést tetszésének, ugy hogy az előzekény karmester két számmal meg is toldotta a műsort. Ilyen élvezetes sétahangversenyben egyhamar nem részesült a közönség, melynek soraiban ott láttuk kevés kivétellel a város egész intelligenciáját és kiváló polgárságát.

Az estvi táncmulatságnak is szép és nagyszámú közönsége volt és annak tánczólo része rég nem tánczolta oly kedvére ki magát, mint most a bányász vonós zenekar pompás, ütemes játéka mellett, alig is akart vége szakadni az ujrázásoknak és a derek zenekar nem is fukarkodott a talp alá valóval, sőt még az egy órai szünet alatt sem pihent, mert a karmester

TÁRCZA.

Virágok.

A mezőnek vadvirága
 Űde légtől, napsugártól
 — Nem kérdi, hogy ki számára —
 Fejledezik úgy magától.

Illatával csalogatja
 Bűbájával, ki arra jár,
 Integeti, hívogatja:
 „Szakíts le már, szakíts le már!”

Igy a lány is. Amint tudja,
 Hogy szépsége ragyog, éget,
 Igézően sugja ajka:
 „Szeretlek én nagyon téged.”

S ha akarod kebeledre
 Odatűzni boldogságnak:
 Elfordulnak nevetgélve,
 Mert nincs szíve a leánynak.

Kristóf György.

Balassa Bálint szerelme.

A magyar irodalomtörténetnek egyik kimagasló, legdanaszerű alakja gyarmati és kékkői Balassa Bálint, a „magyar Amphion“, kinek neve irodalmunkban új és nagy időszakot nyit meg. Születése, virágzása és halálának ideje a XVI. század második felére esik s fenn-

maradt szerelmi és vallásos költeményei manap is tündöklő solitairek a magyar szerelmi és egyházi lyrában.

Balassa Bálint régi nemesi családból származott. Nagyatya Mohácsnál esett el; atyja zólyomi főispán, bányavárosi főkapitány, kir. főkomorok volt.

Balassa azt a kort, melyben a szív megszólal, mint maga is mondja, Eger környékén élte át; itt virult ki számára a szerelemnek „szép pünkösti rózsája”.

A nő, ki Balassát költővé tette, akit — bár olykor olykor egy-egy „szekfü szép viola ajkairól is szedte az édes mézet“ — élete fogytaig szeretett, akit Julia néven halhatatlanná tett: Losonczy Anna volt, Losonczy István leánya, Ungnad Kristóf egri főkapitánynak, később (1578—1583) horvát bánnak törvényes felesége.

Adatokkal nem rendelkezünk, hogy és miként kezdődött a viszony Ungnadné és Balassa között, de ama borongó költeményekben, melyeket a Radvánszky-codex alapján Szilády Áron tett közzé, találhatunk némi utbagazítást és támpontokat.

A költemények között van egy versszak, melyből azt következtetjük, hogy Annáért Balassa már az időben „olthatatlan lánggal“ égett, midőn Anna még hajadon volt és szomjuhozó szemei ott csüggték az ifjú lány bájain.

„Szeretője után kesereg szívébe,
 Kit más szűz kezére
 — Mint tudatlan ember — ok nélkül ereszte.”

Szemrehányást tesz, amiért „bucsut adott neki“, pedig tudta róla, hogy nem volt „kettős szíve“ . . . E tu-

dat, a reménytelenség s az egyedüliség bánata mindenné elkísérik.

Egyik költeménye így hangzik:

„Tulajdona vagyok, szabad ő én velem,
 Rabja vagyok, megyek, ha megöl is engem.”

Majd bevallja, hogy a szakadást ő idézte elő s ez a tudat igen fáj neki, a megbánás nehéz teherként nyomja szívét:

„Igazán történt ez is méltán én rajtam
 Mert ok nélkül magam búcsút neki adtam,
 Szegényt háborgattam,
 Hozzám való nagy szerelmét semminek tartottam!”

Ez a tudat kétszeresen fáj szívének és Annáért, kit könnyelműen elidegenített, miután a lány férjhez ment, még lángolóbb szerelemre gyulad. Megható az az ének, melyben a költő a válás tépő fájdalmait szedi rímekbe. Akinek a mindenható Isten fogékony szívét adott, az e klasszikus, lemondásteljes, borongó költeményt olvasván, érzi, mily sajtó sebet tár fel, melyből a párjavesztett férfiú zokszavai emelkednek fölziure, melyben földult érzelmek háborgognak . . .

Ugy látszik, később Ungnadné és Balassa Egerben összekerültek s valószínűleg a régi jó viszony helyreállott köztük, de Balassa kénytelen háboruba menni s a „régii szeretőt“ elhagyni. A hadviselés rosszul ütött ki Balassára, mert foglyul ejtették. Báthori udvarába került s alig szabadult ki a fogságból, elvesztette atyját s családi viszonyai és megférhetlensége egyik bajból a másikba döntötték. Azonban Ungnadné, ki férjét Horvátországba követte, nem felejtette el. Vándor ma-

vezénylete mellett akkor is a legszebb darabokat játszotta, melyek közül „A posta szánkó” művészi előadása oly tetszést keltett, hogy háromszor kellett ismételn. A táncdarabok közül kivált és nagy elismerést aratott a „Vadász-keringő”, melynek szerzője maga a kitűnő karmester, Rák János s melyet a zenekarnak számtalanszor el kellett játszania, mert a tánckedvelő ifjuság nem tudott betelni vele; valóban fülbemászó, kedves darab s kitűnően lehet reá lejtetni, ajánljuk cigányaink figyelmébe. Reméljük, hogy a közönség élvezve most e kitűnő tánc-zenét, más alkalommal is módját ejti, hogy táncmultságokra megnyerhesse.

A konyhat Knobloch bácsi látta el minden tekintetben kifogástalanul, csak épen ülőhelye volt kevés.

A multság a legvidámabb hangulatban a hajnali órákig tartott és sok kellemes emléket hagyott maga után.

Póttanfolyamok posta- és távirdekezelő hivatalnokok számára.

A posta-távirda és távbeszélő-kezelési szolgálatra alkalmazandó és a XI-ik fizetési osztályban 500 frittól 700 frittig emelkedő évi fizetéssel, továbbá az 1893. évi IV-ik t.-cz. által megállapított lakpénzilletményekkel javadalmazott posta- és segédtiszték kiképzésére folyó évi szeptember hó 15-től kezdve hat hónapra terjedő gyakorlati tanfolyamokat nyitok a következő posta- és távirdehivataloknál:

1. a budapesti posta- és távirdeigazgatóság kerületében: Esztergomban és Kecskeméten;
2. a kassai posta- és távirdeigazgatóság kerületében: Rozsnyón és Ungvárt;
3. a kolozsvári posta- és távirdeigazgatóság kerületében: Brassóban és Marosvásárhelyen;
4. a nagyváradai posta- és távirdeigazgatóság kerületében: Aradon és Debreczenben;
5. a pécsi posta- és távirdeigazgatóság területén: Mohácson és Nagy-Kanizsán;
6. a pozsonyi posta- és távirdeigazgatóság kerületében: Érsekújvárott és Liptó-Szt.-Miklóson;
7. a soproni posta- és távirdeigazgatóság területében: Szekesfehértvárt és Szombathelyen;
8. a temesvári posta- és távirdeigazgatóság kerületében: Verseczen és Zomborban és végül
9. a zágrábi posta- és távirdeigazgatóság kerületében: Eszék-felsővárosban és Zimony városban.

Ezen tanfolyamokra hallgatók felvételnek:

- a) első sorban az 1873. évi II. t.-cz. 5-ik §-a értelmében kisebb hivatalnoki alkalmaztatásra igényjogosultsággal bíró igazolványos katonai altisztek;
- b) postamesteri vagy kiadói minőségben szolgáló oly férfiak, kik a gimnázium, reáliskola vagy polgári iskola negyedik osztályát avagy ezekkel egyenrangú más iskolák megfelelő osztályait sikerrel elvégezték;
- c) ugyanezen iskolai előképzettséggel bíró és 18-ik életévüket meghaladott más férfiak; végül, ha ily pályázók kellő számmal nem jelentkeznek,
- d) a fenti iskolai előképzettséggel rendelkező 16-ik életévüket betöltött ifjak is.

A felvételre megkivántatik továbbá annak igazolása, hogy folyamodó:

1. 35-ik életévét még nem haladta túl.
2. Magyar állampolgár.
3. A magyar, illetve ha horvát-szlavonországi illetőségű, a horvát nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja.
4. Feddhetlen előéletű.
5. A posta- és távirdeigazgatásra testileg is teljesen alkalmas, mely utóbbi körülmény közhatósági orvosi bizonyítvánnyal igazolandó.

A tanfolyamok hallgatói beiratási és tandíj fejében tíz (10) fritt kötelesek fizetni s ezen díj fizetése alól csak igazolványos katonai altisztek mentetnek föl.

A tanfolyam szabályszerű bevégezése és az előírt szakvizsga letétele után a hallgatók posta- és távirde-segédtisztai állásra képesítést nyerne, illetve a posta- és távirde-segédtiszt-jelöltek létszámába felvételnek s a katonai igazolvánnyal bíró segédtisztjelöltek az üresedéshez képest lehetőleg azonnal, a többiek pedig magatartásukhoz és hasznavehetőségükhöz képest posta- és távirde-segédtisztékké nevezetnek ki, a d) pont alatt említett hallgatók azonban kinevezetésre csak 18-ik életévük betöltése után számíthatnak.

Akik ezen tanfolyamokra belépni ohajtanak, sajátkezüleg irt, születési, orvosi, erkölcsi és iskolai bizonyítványokkal felszerelt kérvényüket folyó évi augusztus hó 31-ig és pedig a már közszolgálatban állók rendes előjárásuk útján, a többiek pedig az illető főszolgabíró, vagy polgármester közvetítésével, a fentebb említett és a tanfolyam helyére nézve illetékes posta- és távirdeigazgatósághoz nyujtsák be.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter.

Budapest, 1899. július 17.

Vegyes hírek.

— **Lapunk t. olvasóit tisztelettel kérjük, hogy előfizetéseiket, valamint a hátralékokat a kiadóhivatalhoz sürgősen beküldeni sziveskedjenek.**

— **Eljegyzés.** Baranya Károly helyi m. kir. posta- és távirde-tiszt, társadalmi életünk egyik actualis tagja e hó 5-én váltott jegyet Kápolnás-Nyéken Kassalik Emilia kisasszonnyal, a nagyenyedi polgári leányiskola magas képzettségű, kedves és fiatal tanítónőjével. A mellett, hogy gratulálunk két szerető szív illető egyesüléséhez, külön is kifejezzük örömmünket a felett, hogy e frigy a közszeretben álló kitűnő tanítónőt remélhetőleg állandóan városunkhoz és iskolánkhoz kapcsolja.

— **Zenés takarodó.** A tűzoltó-zenekar, mely nagy haladásról és aktióképességéről szép bizonyítást tett a vasárnapi majálison, Ó Felsége születésnapjának előestvéjén, csütörtökön kivonul és megteszi szokásos tisztelegő körutját.

— **A Bethlen-főiskola vizsükségletét** a jövő tanévben is a tűzoltó-egylet fogja szállítani. A derék testület nyerte el a vállalatot árlejtésen, minek csak örülünk, mert ezen jövedelem, lótarás szempontjából, aktióképességét nagyban emeli. Fajdalom, a vállalat 50 fittal kevesebbet hoz, mint az előző években.

— **Cserebogár, sárga cserebogár . . .** a költővel ellentétben azt kérdezzük tőled, mikor lesz nyár?

Rohamosan megyünk bele az őszebe, fecske, golya készülődik, gyümölcsészret részben foly, részben küszöbön, nyarunk, igazi nyarunk pedig ez évben még nem volt. A kánikulai forróság hol maradott, hol az olyan napok, mikor estenden az emberia tele tudóval szivta a némileg frissült levegőt, míg most naplemente után ajtót, ablakot becsukni kénytelen a túlhűs lég miatt s reggel jól esik az árnyék után a nap melege. Cserebogár, sárga cserebogár, a költővel ellentétben azt kérdezzük tőled, tulajdonképpen mikor lesz nyár?!

— **Csinos reparatiót** végzett a városi tanács legújabbban a vármegyeházához vezető kis hidon. Jól eső örömmel konstatáljuk ezt, mert a szeszélyes és kezdetleges pánkolások arra vallanak, hogy városunkban nagy érzék van a régészet iránt és ezt fejleszteni ohajtván a város közönségében is, azért szemlélteti és élveztetti azzal ezen központi helyen az ősi építészetet. Lehet különben, hogy a nem rég városunkban járt Hermann Ottó tiszteletére történt e legújabb reparatio, kiről köztudomásu, hogy az ősi foglalkozásnak szenvedélyes és hivatott kutatója s nagyon csodálkozniánk, ha nem fényképezte volna le ezen a kőkorszakra emlékeztető remekművet. Különben még jobb lett volna, hogy muzeuma számára elvigye az egészet, legalább nem látnók és élveznek többet!

— **Elszámolás és köszönetnyilvánítás.** A vasárnap igen szép erkölcsi és anyagi sikerrel lefolyt bányász- és tűzoltó-zenekari multság jövedelmének elszámolásáról a következő adatok közlésére kért fel a rendezőség: Összes bevétel 200 ftt 60 kr. Ezzel szemben kiadás (melyből 91 ftt 40 kr a bányász-zenekar költsége volt) 135 ftt 20 kr. Tiszta jövedelem tehát 65 ftt 40 kr, mely a czélnak megfelelően a Bethlen szobor alap, a bányász-zenekar és tűzoltó egylet között oszlott meg egyenlő arányban, 21 ftt 80 kr esvén mindenik javára s mely összegek az illető vétjogosultaknak ki is szolgáltatott. Felülfizettek ez alkalommal: 4 ftt 40 krt Zeyk Dániel, 3 fttot Klemm Pál, 2 fttot dr. Winkler Albert, 1 ftt 50 krt Török Bertalan, 1 ftt 40 krt 40 ftt özv. Gazsa Samuné és Müller Mihály, 1 ftt 10 krt N. N.; 1—1 fttot Bójthe Zsigmond, dr. Jeney Elek, Kovács Gyula, Mátyás Lajos, Szathmáry Mózes, Vásárhelyi Károly, Vinczei Lajos; 80 krt ifj. Winkler János, 60 krt özv. Nagy Andorné; 50—50 krt Bodrogi János, Király Albert, Lászlóffy József, dr. Magyary Károly, Máthé István, Molnár Kornél, Ráskay Béla, Reich Mihályné, Schönberger Mór, Ujváry Imre; 40—40 krt Barabás Sándor, Csathó János, Deli Ödön, Faber N., Fogarasi Béla, id. Folyovits Sándor, Haubert Kamilló, Incze István, Karácsonyi Róbert, Király Miklós, Koncz Albert, Lőrincz Károly, Márton Áronné, N. N., Török György, Vajda Péter, X. Y. Z.; 30 krt Huber Győző, 20—20 krt Drágits Péter, Kovács Károly, Róder Antal, ifj. Zergler N., Zsakó Andor, X. Y. Fogadják ugy a felülfizetők, mint a megjelent közönség a rendezőség hálás köszönetét.

— **Az Ompoly-Prezákánál** gyászos véget ért zalathuai emlékének beszentelése, mint lapunkban már említettük, f. hó 11-én igazi részvétellel folyt le. A szerencsétlenek sírjai a prezákai határban vannak. A két nagyobb sír, mely 28—28 lépés hosszú és 4 lépés széles, az országot két szélén van, két méter magas

darakra bizza szerelmi vallomásait, futó csillagokból les hirt a szépséges asszony felől. A harag és gyanúsítgatásokra, melylyel Anna viseltetik iránta, így felel lovagköltőnk:

„Hogy hagynálak téged,
Hisz elmémben forog szüntelen szerelmed?!”

S aztán e gyönyörű szavakban ad képet lelkének állapotjáról:

„Régől fogva égvén, lassan-lassan fogyok,
Szinte mint magától gyulladt fa vagyok,
Titkos szerelemtől
Mint a tűz hévségétől
Fa, ugy én is ugy száradok.”

Az 1584-ik év vége előtt, 33 éves korában, gondolt egyet Balassa és nyilván azért, hogy nemes családjának magva szakadjon, nőül vette Várdai Mihály kir. főpohárnak özvegyét, Dobó Krisztinát, az egri hős leányát, ki vele testvérgyermek volt s kivel a legboldogtalanabb házasságot élte. Sógora, a kapzsi Dobó Ferencz, visszatartotta nővérenek vagyonát, a rokonság vérbűnnel vádolja őt. Az „enyim, tied, övé” kérdései, pörpatvar végképen elkeserítik életét, majd egészsége is hanyatlak s végre felesége gersei Pető Gáspárért hűtlentül elhagyja s a költőt a szegényvállalások (vagy talán itélet!) számkivetésbe üzik. Önkényes kivonulásra mutat egyik költeménye, hol Istenhez ekként fohászodik:

„Könyörgök: nekem is, hogy légy már vezérem,
Mert im bujdosni úz nagy bú és szemérem . . .”

S hogy „a felesége idegenségét és hamisságát észbe

kezdte venni, kin elkeseredvén és jutván annak a szerelemnek igazsága észbe, akit ok nélkül bolondul elhagyott volt feleségéért”, régi szerelmének nagy tüze újra fellobban, vádakkal illeti önmagát és szerelmének régi tárgyát Julia néven magasztalja. S hogy Julia nem erdélyi főrangú hölgy, mint Toldy és Thaly hitték, ki-tűnik a LIV-ik költeményből, hol szép Julia-Annát emlit, és több költeményének tartalmából és vonatkozásaiból is ezt következtetjük. Azonban késő volt. Sok könyörgésére, „szép leveleire” semmi válasz sem érkezett s ő maga is kezdte belátni, hogy hasztalan eped. A szép asszony, ugy látszik, fogott magának egy másik lovag-költőt.

Mint a hajszolt vad, fut Balassa. Bejárja Erdély földjét, majd Bécsbe indul s lopott gyönyörökben keres gyógyirt. Szilaj érzékisége behajítja a szerelem posványába. Majd ismét bujdosásra adja fejét, sőt öngyilkosságra is gondol, de vallásossága nem engedi annak keresztülvételét. Bujdosásának végső célja, ugy látszik, Lengyelország volt s aligha nem Krakkóban telepedett le s innen talán a Visztulán hajózva, ellátogatott a tengerpartra, ahol a hullámzó tenger látása ismét csak eszményképére s a miatta szenvedett kinokra emlékeztet s az imádott hölgynek alakja a legtisztább fényben jelenhetett meg előtte. Egy 1582-ben Danzigban megjelent könyv első lapján Deák Farkas Balassának következő sorait találta:

„Sebes tenger habja
Julia haragja,
Kinek vagyok ő rabja;
Lelkemet kívánja

Olthatatlan lángja,
Mint párduez prédája . . .”

Az ötödik tél után visszatért hazájába. Háromszáz esztendeje. Április végén ott találjuk Mátyás kir. herczeg hadánál, mely május elején indulandó volt a török kézre jutott Esztergom ellen, Bajcs mellett. A hadsereg 35 ezer főből állott, azonkívül 15 ezer magyar lovasból, s még a beteg magyar főurak is oda vitették magukat. Balassa Bálint testvérvével, Jánossal, a dunántúli ezredhez osztattott be, melyeknek élén a hős Pálffy Miklós állott. Május hatodikán kezdtek a várat lövetni és 19-én heves rohamot intéztek a vizvárosnak délreleire dülő fala ellen. Ma ott széles út vezet a boldogult Simor herczepri más költségén helyreállított, főséges bazilikába föl s nagylevelű tiliák sutognak . . .

„Ezer puskánál, szakállasnál és taracznál többet lőttek hozzám — írja Thurzó György, ki szintén részt vett az ostromban. — A német gyalog futamodott meg. Mind balkéz, mind jobbkez felől sok hullott el mellett; de mégis az Ur Isten engem békével és jó egészséggel meghozta. Ó felségének egy főemberének Kurcznak a lábát lőtték által, Balassa Bálint is sebes . . .”

Mig az ostromlók az ellenséges golyók és bombák zápora elől egy kőfal mögé húzódtak, Balassa mindkét lágyékát golyó furta át. Midőn a borbélyok sebé vizsgálták és eszközeikkel illették, Virgilius eme szavait tottogta: „Nunc animis opus est teneae nunc pectore firmo!” Május 27-én meghala. Utolsó szavai ezek voltak: „Krisztus meghalt érettem, miért kételkedjem! Uram, a Te katonád voltam, a Te seregében jártam! . . .”

K. B.

közerítésével körülvéve, a kerítésen e felirattal: „1848. október 24. Emeltetett Gyulafehérvár polgársága adományából 1899.“ A harmadik sírhant fölött közvetlen az Ompoly partján egy sírkő áll. A 3. m. magas kőbe ferde négyzetbe és felirat van véve: „1848 október 24. Híveivel együtt itt lelte halálát a zalatnai ev. ref. egyház lelkipásztora: Salánky Lajos és Szántó József tanítómester.“

Most egy negyedik, művészi kivitelű magas emlékkő nyúlik föl a sírok fölött. Az emlékkövet az állami kőfaragó és kőcsiszoló intézet készítette Zalathuán. Tervezte Knopp Venczel tanár. Az emlékkő környékét parkirozni fogják; sírfeliratát már közöltük.

Mint hogy a legyilkolt lakosokat 50 évvel ezelőtt minden egyházi szertartás nélküli temették el, most gondoskodtak a sírok beszenteléséről. A sírok beszentelésénél közreműködtek egyházi részéről: Csiky János zalathuáni r. k. esperes, Ferenczi István ev. ref. lelkész, Besze Emánuel görög n. e. lelkész és Mikhael Mikola preszakai g. k. lelkész. Csiky szívhez szóló könyörgése nyitotta meg az istentiszteletet. Az elhunytak közül többről névleg is megemlékezett. A sír beszentelése után gyásznének dallama hangzott fel. A két gör. kel. lelkész által mondott költői szárnyalású szép gyászbeszéd után Ferenczi István ev. ref. lelkész mondott meghatározó szép beszédet. A szebbnél-szebb koszorúk özönével borították az emlékoszlopot. A családok elővirág-koszorút tettek az emlékre. De a közvetlen érdekelteken kívül is sokan rótták le a kegyelet adóját koszorúkkal. Többek között:

A zalathuáni polgári iskolai ifjuság, a Dekáni család, a zalathuáni bányahivatal tisztikra, Lukácsné és a Mihály család, a Tharsis bánya-társaság, polgári olvasókör, ipari szakiskola tantestülete, a zalathuáni előjáróság, Zboray család, Szappanos Miklósné, az izraelita hitközség, Lukács László pénzügyminiszter, Gyulafehérvár polgársága stb. helyeztek szebbnél-szebb koszorúkat az emlékre.

A gyászistentiszteleten s az ünnepélyen jelen voltak az ezerre menő gyászoló közönség soraiban Lukács Béla v. b. t. t. és neje, Novák Ferencz, Reinbold Olivér, Albert Ivan, Tódorfi Kristófné, Vojt Jánosné, Akoncz Alajosné, Kis Jánosné, Málai Sándor és neje, Zabulik László és neje, Lukács Jánosné, Tódorfi Domokos, Lukács Gyula, Keresztes István, Kuzsók István stb. A nagy idők tanuiból: Pünköszt Gergely, Lukács Mihály, Vadadi Gergely, Dekányi Ernő. Sokan voltak Kolozsvárról és Budapestről is.

A sírokhoz magyarok és románok együtt vonultak fel. A nap hevét az égen fátyolszerűleg elterülő gyenge felhő mérsékelte s így az idő is kedvezett az ünnepélynek, melynek bevégeztével a társaság visszatért Zalathuára, hol Lukács Béla vendégszerető házána családias jellegű ebéd volt.

A gyulafehérvári szakra menő vendégsereg a sírok közelében ütött táborot, s ott várta be a délutáni vonat, melylyel visszatért Gyulafehérvárra.

A koszorúk s azok szalgajai értékes szimbolumai a megölt 700 magyar vértanu iránti kegyeletnek. Lukács Béla v. b. t. t. az ereklye-muzeum órének előterjesztésére intézkedett, hogy azokat a kolozsvári ereklye-muzeumba szállítsák be. A sírokon megszentelt koszorúk elővirágait s a zöld leveleket ereklyeképpen elvitte a közönség magával.

— **A pápa bora.** A pápa vatikáni kertjében finom fajszőlők vannak, amelyeket XIII. Leo nagy gondnal ápol és amelyek kitűnő bort teremnek; igen kevesen vannak azonban, kik abban a szerencsében részesülnek, hogy ezen bort megízlelhessék. Néhány élelmes üzletember most arra a gondolatra jött, hogy ajánlatot tesz a pápának e bortermés megvételére. Rendkívül nagy összegeket ajánlottak fel az évenkénti bortermésért, amelyet azután diszes üvegekbe lehozva, akarták az egész világot mint a vatikán termését „Vino Leonio“ címen elárúsítani. Az 1900-ik évi vilákiállítás kitűnő alkalom lett volna, hogy ezen vatikáni borokkal, amelyeket bizonyára rendkívül drágán árúsítottak volna, nagyszerű üzleteket csináljanak. A pápa azonban nem ment bele a felajánlott üzletbe, noha minden oldalról ostromolták érte. Néhány nap előtt ismét szóba jött ez. de XIII. Leo azt felelte az illető magas állású urnak, kezét a vállára téve: „Nos, barátom, én nem adom el a termést, mert nem akarom, hogy azt mondassák, hogy a pápa borkereskedő.“

Közgazdaság.

Szőlőmivvelésünk állapota.

Azon széleskörű intézkedés, melyet elpusztult szőlőink felújítása érdekében a földmivvelésügyi miniszter tesz, jól eső örömmel tölti el nemcsak szőlőbirtokosaink, hanem az egész ország keblét. A filloxera által elpusztított szőlők felújításának előmozdításáról szóló törvény új reményt adott a csüggedőnek s ennek következményeként már az elmúlt esztendőben újból oly lendüle-

tet vett a szőlőtelepítési kedv, hogy a legkevésbé sem kell tartanunk attól, hogy szőlőmivvelésünk jó hírnevét vissza ne nyerje.

Az 1896-ik év végén a szőlőmivveléssel foglalkozó 5770 község közül 2774 község van még filloxera-zár alatt, s az 1897. év végén a zárlat alá helyezett községek 75.80%-ban vagyis 2195 községben már megkezdtek az új telepítést Katasztrális holdakban kifejezve 37.110 hold az a terület, amelyen a felújítás, illetve új telepítés egyedül 1897-ben foganatosított. Legnagyobb haladást a szegszárdi és kecskeméti szőlészeti kerületekben találjuk, az előbbiben kerekszám 13.000, az utóbbiban 10.000 kat. holddal. A kecskeméti szőlőtelepítési kedv annál nagyobb figyelmet érdemel, mert mint ismeretes, nagyon sokan nem jósoltak fényes jövőt az immunis homoki szőlőknek. A jóslat nem következett be, sőt ellenkezőleg a kecskeméti bortermelők sikeres eredménye nemcsak egyeseket, de az államot is arra ösztönözte, hogy egybeült is hozzáállanak a homoki területek betelepítéséhez.

Ez idő szerint az állam által közvetített és segélyezett homoki szőlőtelepítvények a következők: a verseczi „Fejér-telep“ 1603 hold, a kubini „Emánuel-telep“ 942 hold, a károlyfalvi „Wekerle-telep“ 1185 hold, a komárommegyei „Császári telepítvény“ 170 hold, a balatonvidéki „Mária-telep“ 318 hold a somogy megyei Hencse községhez tartozó „Tapazdi telep“ 906 hold, a szabolcsmegyei „Sóstavi telep“ 283 hold, a váci telepítvény 100 hold, a veresegyházi telep 450 hold kiterjedésű területtel, melyek legtöbbjén az ültetés befejezéséhez közeledik.

Ami e homoki területek terméseredményét illeti, e tekintetben az utolsó években igen kedvező jelenséggel találkozunk, amely körülmény az okszerű kezelésnek tulajdonítható. Szőlőbirtokosaink belátják, hogy a régi slendrián mivvelés többé folytatni nem lehet, s ez okból minden rendelkezésre álló eszközt felhasználnak a terméseredmény javítására. A kecskeméti borvidékre a műtrágyák waggon számra érkeznek, mert kísérleteik alapján rájöttek a szőlőbirtokosok, hogy nitrogén, foszfor és kálitrágya együttes alkalmazásával a termés mennyiségét s ezzel a jövedelmet tekintélyes mérvben lehet fokozni.

De a felújítás terén nemcsak a homoki szőlők szerepelnek. Közvetlen termő amerikai szőlővel 2368, amerikai alanyon levő oltvány-szőlővel 32.657, szőlőkezezés alá ültetett európai szőlővel 7191 kat. hold lett felújítva, illetőleg újból telepítve. Az összes felújítás 94.961 kat. holdat tesz ki, amely szám biztató reményt nyújt arra, hogy rövid néhány esztendő alatt nem fogunk borban hiányt szenvedni.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részvénytársaság.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

Foulard-selyem 65 krtól

3 frt 35 krig méterenkint, — japáni, chinai stb. legújabb mintázatok és színekben, valamint fekete, fehér és színes **Henneberg-selyem** 45 krtól 14 frt 65 krig méterenkint, — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. **Privát fogyasztóknak** postabérlés vámmentesen, valamint házhoz szállítva, — **mintákat pedig posta fordultával** küldenek: **HENNEBERG G. selyemgyárai** (es. és kir. udvari szállító) **ZÜRICHBEN.** Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó. (2).

119—1899. tkvi.

Árverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság által Todoroz Isidornak Florea Precup elleni végrehajtási ügyében végrehajtó kérelmére a végrehajtási árverés 30 frt tőke, 15 frt 20 kr végrehajtási már megállapított, valamint jelenlegi 5 frt 65 kr és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett végrehajtást szenvedő Florea Prekupnak az introgáldi 45. sz. tjkben A + 2—4, 6, 7, 9, 11, 12, 14, 16—23. r 289, 290, 291, 292, 1762/1 1870, 1871, 2219, 2348, 2351, 2352, 2355, 2357, 2359, 2360, 2522, 2591, 4182, 4232, 4236, 4243, 4249, 4258, 4259, 4413, 4414, 4430, 4431 és 1821/1, 4082, 4083, 4084/2. hr. sz. a. foglalt ingatlanaira 396 frt megállapított kikiáltási árban elrendellett.

Az árverés 1899. év szeptember hó 2-ik napján d. e. 10 órakor Intregáld községben fog megtartatni.

Árverezni szándékozók, végrehajtó kivételével, tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy óvadékképes érték-papírban letenni.

Vevő köteles a vételárt az árverés jogerőre válta után 3 egyenlő részletben 15, 30, 45 nap alatt minden vételári részlet után az árverés napjától 6% kamatokkal együtt a nagyenyedi kir. adóhivatal, mint bírói letétpénztárnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog számíttatni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. jbróság mint telekkönyvi hatóságnál és Intregáld község előljáráóságánál tekinthetők meg.

A kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság.

Nagy-Enyed, 1899. február hó 10-én.

1894 1—1

Csernátóni Vajda Péter,

kir. járásbíró.

1668. számhoz

tkkvi 1899.

Árverési hirdetményi kivonat.

A balázsfalvi kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Patria balázsfalvi takarékpénztár végrehajtónak Heiskovios Lipót és neje végrehajtást szenvedők ellen 1900 frt s jár. iránti végrehajtás ügyében a Balázsfalva város I. R. 265. számú tjkben foglalt A + 1. r. sz. 116, 117. hr. sz. ingatlanára 1612 frtban megállapított kikiáltási árban a végrehajtási árverést elrendelte, s hogy a fentebb megjelölt ingatlanok 1899. évi **augusztus hó 28-án** d. e. 10 órakor a balázsfalvi kir. telekkönyvi irodában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók kötelesek az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított óvadékképes értékpapírokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. jbróság telekkönyvi kiadóhivatala.

Balázsfalván, 1899. évi június hó 2-én.

Haubensild Károly,

telekkönyvi kiadó.

1895 1—1

A szépség

emelésére és fentartására legkitünőbb, teljesen ártalmatlan, vegytiszta és zsirmentes készítmény a

Margit-Créme.

Hatása meglepő.

Pár nap alatt szüntet **szeplőt, májfoltot, pürsenést, pattanást, bőrtakát (mitesser)** és minden más **bőrbajot.** Kisimítja a **ránccokat** és **himlőhelyeket**, még koros egyéneknek is **üde, bájos arciszínt** kölcsönöz.

Dr. Mosengeil és Metzger hírneves tanárok az arczon levő ránccokat massage által tüntetik el. Erre kiválóan alkalmas a Margit-Créme. Ha az arczot naponként Margit-Crémmel masszírozzuk, nemcsak a szeplők, májfoltok és egyéb arcztisztatlanságok tűnnek el, hanem a ránccok, himlőhelyek és egyéb rendellenességek, melyek öreg-ség, gondok, betegség stb okoztak.

Ovszer a nap és szél befolyása ellen.

Nappal is használható. **Nagy tégely 1 frt, kicsi 50 kr.**

Margit hölgypor 60 kr. **Margit szappan** 35 kr.

Margi fogsép (Zahnpasta) 50 kr.

Rosetter hajregenerator az ősz hajnak eredeti színét adja vissza, 1 frt.

Hajszőkítő, bármily haját aranyzőkére fest, 50 kr és 1 frt.

Tanochinin pomade, legjobb hajápoló és növesztő 35 és 50 kr.

Világosvári **Bohus hajszepredő** délczeg, szép hajszusz nevelésére, 25 és 35 kr.

FÖLDES KELEMEN

Arad, Deák Ferencz-utca 12.

Bel- és külföldi gyógyszerészi és hygienikus különlegességek, kötszerek, toilette-czikkek raktára.

4—10 1854 **Telefon III. szám.**

Raktár minden gyógyszerfában.

3 frton felüli rendelmények bérmentve küldetnek.

Magas jutalékban

részesülnek megbízható szolid ügynökök, kik törvényszerűen megengedett sor-jegyeknek részletfizetésre való eladásával egy nagy pénzintézet (részvénytársaság) számlájára foglalkozni óhajtanak. Ajánlatok „**Mercator**“ címen: **Eckstein Bernát** hirdetési irodájába Budapest, V., Fűrdő-utca 4. intézendők.

Sz. 37—899.

Pályázati hirdetmény.

Az abrudbánya-verespataki nehezék-pénzalap választmánya elhalálozás következtében megüresedett abrudbányai **főorvosi** és lemondás következtében megüresedett verespataki **alorvosi** állásra pályázatot hirdet,

Az abrudbányai főorvosi állással 750 frt fizetés, 120 frt lótarás, 100 frt szálláspénz és 200 frt drágasági pótlék;

a verespataki alorvosi állással 550 frt fizetés, 120 frt lótarás, 60 frt szálláspénz és 200 frt drágasági pótlék van összekötve.

Mindkét állás nyugdíjhoz van kötve.

A pályázati határidő: **1899. évi augusztus hó 28-ik napja.**

A pályázni kívánók felhivatnak a határidőig

Csak akkor valódi, ha minden doboz ezimenes védjeggyel van lezárva.

1898 4—5

pályázati kérésöket, orvostudori, szolgálati és erkölcsei bizonyítványokkal felszerelve, a választmány elnökségének annál is inkább beadni, mivel az elkésetten beérkezettek tekintetbe nem vétetnek.

Abrudbányán, 1899. augusztus hó 3-án.

Jánky Kálmán,
h. jegyző.

1890 3-3

Képes Ferencz,
h. elnök.

Első erdélyi kávé-szétküldési raktár!

KÁVÉ

5 kilós zsákokban bérmentve.
Árjegyzék.

	frt	kr
1 kiló Santos válogatott	1	20
1 kiló Jamaikai jóízű erőteljes	1	36
1 kiló Guatemala finom igen ajánlató	1	54
1 kiló Portorico közepeszerű finom	1	68
1 kiló Portorico legfin erős nagyszemű	1	86
1 kiló Ceylon finom	1	76
1 kiló Ceylon nagyszemű igen finom	1	98
1 kiló Cuba nagyszemű legfinomabb	2	08
1 kiló Aranyjáva zamatos	1	96
1 kiló Moees valódi arabiai	1	98
1 kiló Gyöngy finom minőség	1	86
1 kiló Gyöngy nagyszemű kiváló min.	2	16

Kizárólagos szétküldés Kolozsvárról! Transito nagy raktár Triesztben!

Postán utánvétellel vagy a pénz előleges beküldésével küld

PAPP LÁSZLÓ
Kolozsvárt, Theologia-épület. Telefon 212.

Egy öt kilós szállítmány összeállítható többféle kávéfajokból is. 1869 9-10

Az előpataki ásványos gyógyviz

a világ legelső égvényes vasas vizének ismertett el. **Szénsav- és vastartalomra felülmulja az eddig ismert összes vasas vizeket**, nem vévén ki Pymont, Spaa és Schwalbachot is.

A vasas vizek közül az által tűnik ki, hogy **hajtó-sókat** tartalmaz és **szén-savas natronra** nézve **felülmulja az összes említett vizeket**, mi által világhírű a **gyomor jótékony hatására**.

Gyógyító hatása az előpataki ásványos gyógyviznek kitűnően bevált: **a gyomor és belek idült hurutjainál, gyomorgörcs, gyomorégésben, máj- és lépdagatokban, sárgaságban, epekővekben**, egyáltalában gyermekeknél a szervezet ép és erős kifejlődését vas- és méz-tartalmánál fogva meglepően elősegíti

Az előpataki ásványvizeket nem csak a betegek használják, egészséges embereknek is üdítő itallul szolgál s különösen borral vegyítve a háztartásnál általános használatban van.

Kapható minden jelesebb fűszerkereskedés és vendéglőben.

Főraktár Nagy-Enyed, Gyulafehérvár, M.-Ujvár, Tövis és ezek vidékére:

SCHÖNBERGER MÓR urnál

Nagy-Enyeden, Magyar-utca 52. sz.

20-76 1823

Könyvnyomda. Könyvkötészet.

A NAGYENYEDI

KÖNYVNYOMDA ÉS PAPIRÁRUGYÁR

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

könyvnyomdája rendkívül gazdag és modern felszerelésénél fogva képes minden hasonló vállalattal versenyezni úgy a munkák olcsó árai, mint azok izléses kiállítása tekintetében.

A főtéren levő üzleti irodájában iskolás gyermekek részére mindennemű **iskolai szerek**, papir, tinta, tintatartók, tollak, tollnyelek, írónok, palatáblák, palavesszők, vonalzó, **rajzeszközök**, festékek, ecsetek, rajztáblák, rajztömbök, torlógummik, szivacsok, **könyvtáskák** stb. stb. kiosztyben és jutányos árak mellett szerezhetők be.

Megrendelések bárhol megjelenő **könyvekre, hírlapokra és folyóiratokra** elfogadtatnak s pontosan teljesítettnek.

Elvállal mindennemű **könyvkötői** munkát is, s azokat gyorsan, olcsó árban és pontos kivitelben szállítja.

A „Közérdek“

a megye egyetlen politikai lapja. Egyike a vidék legelterjedtebb lapjainak, s mint ilyen, **hirdetések közlésére kiválóan alkalmas.**

Aki tehát olcsón és biztos sikerrel akar hirdetni, forduljon bizalommal lapunk kiadóhivatalához.

Megrendelések elfogadtatnak az üzleti irodában: Főtér 38. sz. a.
(Leányiskola épülete.)

Nyomatványraktár. Írószer-kereskedés.